

Ár 2011, 27. maí er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Auður Inga Ingvarsdóttir, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Oddur Ólason.

Fyrir er tekið **mál nr. 4/2011**:

M
gegn
Fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili.

Málið barst úrskurðarnefnd þann 8. febrúar 2011 með kvörtun sóknaraðila dagsettri 28. janúar 2011. Kvörtunin var send varnaraðila í bréfi dags. sama dag og kvörtun barst og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dags. 2. mars 2011. Svör varnaraðila voru send sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 7. mars 2011 og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum og bárust þær með bréfi dags. 17. mars 2011. Formaður nefndarinnar vék sæti vegna vanhæfis og tók varaformaður við málinu.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 8. og 15. apríl, 20. og 27. maí 2011

II.

Málsatvik.

Þ. 20. ágúst 2003 skrifaði sóknaraðili undir sjálfskuldarábyrgð vegna skuldabréfs kr. 1.730.000 þar sem skuldari var systir sóknaraðila. Þ. 25. ágúst 2003 ritaði sóknaraðili undir yfirlýsingu þar sem hann óskar eftir því að greiðslumat á skuldara fari ekki fram. Auk þess staðfesti sóknaraðili að hafa kynnt sér bækling sparisjóðanna um sjálfskuldarábyrgðir. Skuldabréfinu var skuldbreytt sex sinnum og skrifaði sóknaraðili athugasemdalaust undir skilmálabreytingarnar.

Með bréfi dags. 14. 1. 2011 hafnaði varnaraðili kröfu sóknaraðila og í framhaldi af því beindi sóknaraðili kvörtun til úrskurðarnefndar um fjármálafyrirtæki.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að ábyrgðaryfirlýsing sóknaraðila frá 20. ágúst 2003 um sjálfskuldaábyrgð til tryggingar skuldabréfi nr. X að upphæð kr. 1.730.000,- útgefnu af A til B, verði felld úr gildi.

Sóknaraðili kveðst telja að hann sé óbundinn af ábyrgðarskuldbindingu sinni þar sem ekki hafi farið fram mat á greiðslugetu skuldara, en slíkt hafi verið skylt þar sem fjárhæð ábyrgðarinnar var yfir kr. 1.000.000, sbr. 3. gr. samkomulags sem samtök banka og verðbréfafyrirtækja f.h. aðildarfélaga sinna, Samband íslenskra sparisjóða f.h. sparisjóða, Neytendasamtökin og viðskiptaráðherra gerðu árið 2001 um notkun

ábyrgða á skuldum einstaklinga. Þá heldur sóknaraðili því fram að honum hafi ekki verið kynnt fjárhagsstaða lántakanda. Af þessum sökum telur sóknaraðili að fella eigi ábyrgðarskuldbindingu hans niður.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað. Byggir varnaraðili andmæli sín fyrst og fremst á því að þann 25. ágúst 2003 hafi sóknaraðili, ásamt öðrum ábyrgðarmanni óskað sérstaklega eftir því að greiðslumat skuldara færi ekki fram. Við sama tækifæri hafi sóknaraðili staðfest að hún hefði fengið og kynnt sér bækling sparisjóðanna um sjálfskuldarábyrgðir.

Auk þess byggir varnaraðili á því að skuldabréfinu hafi verið skuldbreytt sex sinnum frá 20. ágúst 2003 og að í öll þessi skipti hafi sóknaraðili skrifað undir skilmálabreytingarnar án þess að gera athugasemdir við ábyrgð sína, meintan skort á greiðslumati eða öðru sem hann teldi að leitt gæti til þess að ábyrgð hennar félli niður. Þá bendir varnaraðili auk þess á að sóknaraðili sé systir aðalskuldara og þekki því til fjárhags hans, auk þess sem hún sé háskólamenntuð.

Varnaraðili vísar auk þess máli sínu til stuðnings til dóms Hæstaréttar frá 21. október 2010 í máli 116/2010, þar sem hafnað var þeirri málsástæðu áfrýjanda fyrir Hæstarétti, að ábyrgðaryfirlýsing væri ekki skuldbindandi vegna þess að ekki hefði verið sinnt skyldu 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, frá 1. nóvember 2001, um að fram færi mat á greiðslugetu skuldara.

VI.

Niðurstaða.

Aðila greinir á um gildi ábyrgðaryfirlýsingar, dags. 20. ágúst 2003, um sjálfskuldarábyrgð til tryggingar skuldabréfi að upphæð kr. 1.730.000 útgefnu af systur sóknaraðila. Sóknaraðili krefst þess að ábyrgðaryfirlýsingin verði felld úr gildi. Byggir sóknaraðili kröfu sína á því að ekki hafi farið fram mat á greiðslugetu greiðanda sem ábyrgðarmanni hafi verið kynnt áður en hann tókst á hendur ábyrgðina. Sóknaraðili byggir ennfremur á því að varnaraðili hafi ekki staðið við upplýsingaskyldu sína, þar sem reitir varðandi niðurstöðu greiðslumats séu auðir og óútfylltir.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001, tekur meðal annars til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu skuldara nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó alltaf skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nema meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggja fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Auk þess er tekið fram í 1. gr. samkomulagsins að markmið þess sé að draga úr vægi ábyrgða einstaklinga og að lánveitingar verði miðaðar við greiðslugetu greiðanda og eigin tryggingar hans. Þá er tekið fram að með samkomulaginu séu settar meginreglur til verndar ábyrgðarmönnum í þeim tilvikum sem skuldaábyrgð eða veð í eigu annars einstaklinga eru sett til tryggingar fjárhagslegri skuldbindingu.

Í málinu liggur fyrir varnaraðili mat ekki greiðslugetu skuldara skuldabréfsins og kynnti varnaraðila svo sem skylt er skv. 3. mgr. 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, fari ábyrgð ábyrgðarmanns yfir kr. 1.000.000.

Ekki verður fallist á þá málsástæðu varnaraðila að sóknaraðili hafi óskað sérstaklega eftir því að greiðslumat færi ekki fram, en eins og fram kemur í 3. mgr. 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000.

Varðandi þá málsástæðu varnaraðila að láninu hafi verið skuldbreytt sex sinnum frá 20. ágúst 2003, og að í öll þessi skipti hafi sóknaraðili skrifað undir skilmálabreytingarnar, án þess að gera athugasemdir við ábyrgð sína, meintan skort á greiðslumati eða öðru sem hann teldi að leitt gæti til þess að ábyrgð hans félli niður, ber að hafna henni. Eins og að framan er rakið var varnaraðila skylt frá upphafi að framkvæma greiðslumat sem ekki var gert. Þyki skuldbreyting lána ekki geta breytt þeirri niðurstöðu.

Varnaraðili bendir auk þess á að sóknaraðili sé systir aðalskuldara og þekki því til fjárhags hennar. Í 3. mgr. 3. gr. kemur fram, eins og áður er rakið að fjármálafyrirtæki er skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Þó er hjónum eða fólki í óvígðri sambúð heimilt að undanskilja fjármálafyrirtæki frá skyldu til greiðslumats, vegna ábyrgðar á skuldum hvors annars. Miðað við túlkun samkvæmt orðanna hljóðan og þess markmiðs samkomulagsins sem fram kemur í 1. gr. þess, það er að það sé sett til verndar ábyrgðarmönnum, geta systkini skuldara ekki fallið undir undanþáguákvæði 2. tl. 3. mgr. 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá 1. nóvember 2001.

Varnaraðili vísar auk þess máli sínu til stuðnings til dóms Hæstaréttar frá 21. október 2010 í máli 116/2010, þar sem hafnað var þeirri málsástæðu áfrýjanda fyrir Hæstarétti, að ábyrgðaryfirlýsing væri ekki skuldbindandi vegna þess að ekki hefði verið sinnt skyldu 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, frá 1. nóvember 2001, um að fram færi mat á greiðslugetu skuldara. Hæstiréttur tók fram að þótt fyrir lægi að sérstakt mat á greiðslugetu skuldara hefði ekki farið fram, eins og reglur samkomulagsins, kveði á um, hefði það ekki í för með sér ógildi ábyrgðaryfirlýsingar áfrýjanda. Þá bætir Hæstiréttur við að enda megi ráða af orðalagi hennar að áfrýjandi hefði undirgengist ábyrgðina þótt skuldari hefði ekki staðist sérstakt greiðslumat. Þessari málsástæðu var hafnað á þessum grunni.

Í því máli sem fyrir liggur fyrir úrskurðarnefndinni, kemur ekkert fram um að sóknaraðili hefði undirgengist ábyrgðina, þótt skuldari hefði ekki staðist greiðslumat og ber varnaraðili halla af því. Vegna þessa ber að hafna því að dómur Hæstaréttar frá 21. október 2010, í máli 116/2010, hafi fordæmisgildi vegna þessa þáttar við úrlausn þess máls sem fyrir úrskurðarnefndinni liggur.

Með vísan til alls framangreinds verður að telja rétt að ógilda ábyrgð sóknaraðila á umræddu skuldabréfi.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Sjálfskuldarábyrgð sóknaraðila, M, á láni samkvæmt skuldabréfi nr. X að fjárhæð kr. 1.730.000, gefnu út af A til B þ. 20. ágúst 2003, er ógild.

Reykjavík, 13. maí 2011.

Auður Inga Ingvarsdóttir

Geir Arnar Marelsson
Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Oddur Ólason
Jóhann Tómas Sigurðsson